

CZU 347.9

DOI <https://doi.org/10.52388/2345-1971.2023.2.03>

ASPECTS REGARDING WRIT PROCEDURE IN THE NATIONAL LEGISLATION OF SOME EUROPEAN STATES

Ilona JOSANU

PhD student, State University of Moldova,

Chisinau, Republic of Moldova

e-mail: ilonajosanu@yahoo.ca

<https://orcid.org/0009-0009-4682-6709>

In this article the author analyses the main characteristics of the writ procedure – a simplified civil judicial procedure, which exists in the legislation of European countries, reviewing the regulations set forth by the civil procedural laws in Romania, France, Germany, Austria, the Netherlands, and Italy. Through the analysis done in this article, the author highlights common features of the civil procedural regulations in the above mentioned countries regarding the writ procedure, as a simplified judicial procedure, derogating from the classic judicial procedure, but which, however, offers to the litigant parties a sustainable and fast protection of their rights and legitimate interests for non-contentious

Keywords: application for writ order; claim, court, creditor, debtor; writ procedure, court order.

ASPECTE PRIVIND PROCEDURA ÎN ORDONANȚĂ ÎN LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ A UNOR STATE EUROPENE

În prezentul articol autorul analizează principalele aspecte ale procedurii în ordonanță – procedură judiciară simplificată, care există în legislația țărilor europene, trecând în revistă reglementările din legislația procesual-civilă din România, Franța, Germania, Austria, Țările de Jos, Italia. Prin analiza efectuată de către autor se evidențiază trăsăturile comune ale reglementărilor procesuale civile din aceste țări vizând procedura în ordonanță, care este o procedură judiciară simplificată, ce derogă de la procedura clasică contencioasă, dar care, totuși, oferă justițiabililor o protecție rapidă și eficientă a drepturilor și intereselor sale legitime pentru cazurile lipsite de caracter contencios.

Cuvinte-cheie: cerere de eliberare a ordonanței judecătorești, pretenție, instanța de judecată, creditor, debitor, procedura în ordonanță, ordonanța judecătorească.

ASPECTS CONCERNANT LA PROCÉDURE D'ORDONNANCE DANS LA LÉGISLATION NATIONALE DE CERTAINS ÉTATS EUROPÉENS

Dans cet article l'auteur analyse les principaux aspects de la procédure d'ordonnance – procédure judiciaire simplifiée, qui existe dans la législation des pays européens, en passant en revue les réglementations de la législation procédurale civile en Roumanie, en France, en Allemagne, en Autriche, aux Pays-Bas et en Italie. À travers l'analyse réalisée par l'auteur, on met en évidence les caractéristiques communes des règles de procédure civile de ces pays en ce qui concerne la procédure d'ordonnance, une procédure judiciaire simplifiée, dérogeant à la procédure contentieuse classique, mais qui, cependant, offre au justiciables une protection rapide et efficace de leurs droits et intérêts légitimes pour les cas non contentieux.

Mots-clés: demande, prétention, cour, créancier, débiteur, procédure d'ordonnance, ordonnance judiciaire.

АСПЕКТЫ УПРОЩЕННОГО СУДОПРОИЗВОДСТВА В НАЦИОНАЛЬНОМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ НЕКОТОРЫХ ЕВРОПЕЙСКИХ СТРАН

В данной статье автор анализирует основные аспекты приказного производства – упрощенной гражданской судебной процедуры, существующей в законодательстве европейских стран, рассматривая нормы процессуально-гражданского законодательства Румынии, Франции, Германии, Австрии, Нидерландов, Италии. Благодаря анализу, проведенному автором, выделены общие черты гражданских процессуальных норм этих стран относительно порядка разрешения дел в порядке приказного производства, являющегося упрощенной судебной процедурой, отступающей от правил гражданского искового судопроизводства, которая однако, все же гарантирует сторонам быструю и эффективную защиту их прав и законных интересов по бесспорным требованиям.

Ключевые слова: заявление о выдаче судебного приказа, требования, суд, кредитор, должник, приказное производство, судебный приказ.

Introducere

Procedurile judiciare simplificate – procedura în ordonanță, sunt cunoscute nu doar dreptului autohton, dar și, practic, tuturor țărilor europene, în acest sens, existând reglementări specifice în conținutul legislației procesual-civile ale țărilor respective.

În țările europene, instituția procedurii în ordonanță are o istorie de lungă durată, care ia naștere din dreptul roman, odată cu instituția edictelor pretoriene și cunoaște un avânt în dezvoltare în Evul Mediu – ce se datora necesităților comerciale bine dezvoltate, mai ales în unele din țările din Europa, cum ar fi, bunăoară, Italia, regiunile Lombardia și Toscana, orașele Genova, Pisa, Veneția și Florența, care au dezvoltat forme simplificate ale procedurii judiciare pentru judecarea litigiilor comerciale și încasărilor în baza cambiilor și altor documente incontestabile, precum și pentru asigurarea acțiunii prin sechestrarea bunurilor.

În toate timpurile, și în toate legislațiile procesual-civile europene, existența și dezvoltarea procedurii în ordonanță este condiționată, inclusiv în prezent, de necesitatea de a oferi justițiabililor o posibilitate procesuală de a obține soluționarea cauzelor necontencioase într-un mod mai accelerat, cu economisire de timp și efort din partea participanților la proces.

Metodologie

La elaborarea prezentului articol au fost

utilizate următoarele metode: analiza normelor procesual civile din legislația diferitor țări europene ce reglementează instituția procedurii în ordonanță; sinteza cadrului legislativ aplicabil instituției procedurii în ordonanță; compararea și generalizarea. Metodele de cercetare aplicate la scrierea acestui articol au asigurat o prezentare detaliată a modului de reglementare a instituției procedurii în ordonanță la nivel de diferite țări europene.

Rezultatele cercetării

Codul de procedură civilă al României (în continuare – CPC), în Cartea III conține dispoziții generale cu privire la procedurile necontencioase. În art. 527 al CPC al României, se indică asupra materiei necontencioase și se identifică principalele atribuții ale instanței de judecată în acest domeniu, statuându-se că cererile pentru dezlegarea căroră este nevoie de intervenția instanței fără însă a se urmări stabilirea unui drept potrivit față de o altă persoană precum sunt cele privitoare la darea autorizațiilor judecătorești sau la luarea unor măsuri legale de supraveghere, ocrotire ori asigurare sunt supuse dispozițiilor prezentei cărți [1]. Procedurii necontencioase în legislația procesual-civilă a României i se mai spune procedură grațioasă sau jurisdicția voluntară, caracteristic căreia îi este lipsa contrarității de interese între părți.

Cartea a VI-a a CPC al României prevede procedurile speciale, dintre care ne intere-

sează cea prevăzută la Titlul IX – Procedura ordonanței de plată, or anume acest tip de procedură judiciară civilă are elemente similare cu procedura în ordonanță prevăzută de CPC al Republicii Moldova la art. 344-354 [2].

În legislația României, procedura ordonanței de plată este reglementată de art. 1.014 – 1.025 al CPC al României. Astfel, procedura ordonanței de plată se aplică creanțelor certe, lichide și exigibile constând în obligații de plată a unor sume de bani care rezultă dintr-un contract civil, inclusiv din cele încheiate între un profesionist și o autoritate contractantă, constatat printr-un înscris ori determinate potrivit unui statut, regulament sau altui înscris, însușit de părți prin semnătură ori în alt mod admis de lege. Alin. (2) al art. 1.014 al CPC al României expres prevede că procedura ordonanței de plată nu se aplică creanțelor înscrise la masa credală în cadrul unei proceduri de insolvență.

Potrivit opiniei autorilor G. Boroș, O. Spineanu-Matei, A. L. Constanda, în procedura ordonanței de plată, finalitatea demersului creditorului rezidă în emiterea de către instanța de judecată a unei ordonanțe de plată, ce are valoarea unui titlu executoriu [3, p. 615].

Conform art. 1.015 al CPC al României creditorul trebuie să-i comunice debitorului, prin intermediul executorului judecătoresc sau prin scrisoare recomandată, cu conținut declarat și confirmare de primire, o somație, prin care îi va pune în vedere să plătească suma datorată în termen de 15 zile de la primirea acesteia. Această somație întrerupe prescripția extincțivă. Această somație de plată este prealabilă adresării creditorului în instanța de judecată cu cererea privind ordonanța de plată, și, dacă creditorul nu va respecta această condiție – nu va anexa la cerere dovada comunicării, va surveni sancțiunea procedurală de respingere a cererii ca inadmisibilă.

În cerere, pe lângă elementele de identificare ale părților, creditorul va indica numai dacă

suma ce reprezintă obiectul creanței, temeiul de fapt și de drept al obligației de plată, perioada la care se referă acestea, termenul la care trebuia făcută plata și orice element necesar pentru determinarea datoriei, precum și suma ce reprezintă dobânzile aferente sau alte despăgubiri ce se cuvin creditorului, potrivit legii. La cerere creditorul trebuie să anexeze înscrisurile ce atestă cuantumul sumei datorate și orice alte înscrisuri doveditoare ale acesteia.

Pentru soluționarea cererii, judecătorul va dispune citarea părților, potrivit dispozițiilor referitoare la pricinile urgente, pentru explicații și lămuriri, precum și pentru a stăruii în efectuarea plății sumei datorate de debitor ori pentru a se ajunge la o înțelegere a părților asupra modalităților de plată. Citația va fi înmănată părții cu 10 zile înaintea termenului de judecată. La citația pentru debitor se vor anexa, în copie, cererea creditorului și actele depuse de acesta în dovedirea pretențiilor. În citație se va preciza că debitorul este obligat să depună întâmpinare cu cel puțin 3 zile înaintea termenului de judecată, făcându-se mențiune că, în cazul nedepunerii întâmpinării, instanța, față de împrejurările cauzei, poate considera aceasta ca o recunoaștere a pretențiilor creditorului. Însă, întâmpinarea nu se comunică reclamantului, care va lua cunoștință de cuprinsul acesteia de la dosarul cauzei.

Dacă debitorul contestă creanța, instanța verifică dacă contestația este întemeiată, în baza înscrisurilor aflate la dosar și a explicațiilor și lămuririlor părților. În cazul în care apărarea debitorului este întemeiată, instanța va respinge cererea creditorului prin încheiere. La fel va fi respinsă cererea creditorului privind ordonanța de plată dacă apărările de fond formulate de debitor presupun administrarea altor probe decât înscrisurilor aflate la dosar și a explicațiilor și lămuririlor părților, iar aceste probe ar fi admisibile, potrivit legii, în procedura de drept comun; în acest caz creditorul va putea depune

o cerere de chemare în judecată potrivit dreptului comun.

În cazul în care instanța, ca urmare a verificării cererii pe baza înscrisurilor depuse, precum și a declarațiilor părților, constată că pretențiile creditorului sunt întemeiate, va emite o ordonanță de plată, în care se precizează suma și termenul de plată.

Dacă instanța, examinând probele cauzei, constată că numai o parte dintre pretențiile creditorului sunt întemeiate, va emite ordonanța de plată numai pentru această parte, stabilind și termenul de plată. În acest caz, creditorul poate formula cerere de chemare în judecată potrivit dreptului comun pentru a obține obligarea debitorului la plata restului datoriei.

Termenul de plată nu va fi mai mic de 10 zile și nici nu va depăși 30 de zile de la data comunicării ordonanței, însă părțile se pot înțelege asupra altui termen, și doar în acest caz, judecătorul va putea stabili un alt termen de plată.

Normele art. 1.023 al CPC al României prevăd expres durata procedurii judiciare, aceasta fiind diferită, în funcție de prezența acțiunilor sau inacțiunilor debitorului: astfel, în cazul în care debitorul nu contestă creanța prin întâmpinare, ordonanța de plată va fi emisă în termen de cel mult 45 de zile de la introducerea cererii.

Debitorul se poate apăra împotriva ordonanței de plată prin depunerea unei cereri în anulare în termen de 10 zile de la data înmânării sau comunicării cererii creditorului. Însă, în cererea în anulare, debitorul poate invoca numai nerespectarea cerințelor prevăzute de normele procesual-civile ce reglementează procedura de emitere a ordonanței de plată, precum și, dacă este cazul, cauze de stingere a obligației ulterioare emiterii ordonanței de plată. Cererea în anulare se soluționează de către instanța care a pronunțat ordonanța de plată, în complet format din 2 judecători. Cererea în anulare nu suspendă executarea. Suspendarea va putea fi

însă încuviințată, la cererea debitorului, numai cu dare de cauțiune, al cărei quantum va fi fixat de instanță. Dacă instanța investită admite, în tot sau în parte, cererea în anulare, aceasta va anula ordonanța, în tot sau, după caz, în parte, pronunțând o hotărâre definitivă. Dacă instanța de judecată va admite cererea în anulare, se va pronunța o hotărâre definitivă prin care se va emite ordonanța de plată. Hotărârea prin care a fost respinsă cererea în anulare este definitivă.

Potrivit art. 1.025 al CPC al României, ordonanța de plată este executorie, chiar dacă este atacată cu cerere în anulare și are autoritate de lucru judecat provizoriu până la soluționarea cererii în anulare. Ordonanța de plată devine definitivă ca urmare a neintroducerii sau respingerii cererii în anulare. Împotriva executării silite a ordonanței de plată partea interesată poate face contestație la executare, potrivit dreptului comun, însă, în cadrul contestației nu se pot invoca decâtneregularități privind procedura de executare, precum și cauze de stingere a obligației apărute ulterior rămânerii definitive a ordonanței de plată.

În Franța, Codul de procedură civilă [4] prevede o pluralitate de proceduri judiciare simplificate, fiecare având propriile particularități. În doctrina franceză, aceste proceduri judiciare sunt numite proceduri speciale (*procédures particulières*) [5, p. 296], dintre care cel mai mult ne interesează procedura ordonanței de plată (*l'injonction de payer*), reglementată prin art. 1405 – 1422 ale CPC al Franței – care este cea mai apropiată, ca și conținut de reglementare, normelor procesuale civile naționale ce reglementează procedura în ordonanță în Republica Moldova.

În procedura ordonanței de plată, instanța de judecată ordonă efectuarea plății unei sume de bani (*injonction' de payer*). Potrivit art. 1405 al Codului de procedură civilă al Franței, în procedura în ordonanța de plată pot fi înaintate pretenții pecuniare dacă:

(i) creanța rezultă dintr-o obligație contractuală sau dintr-o obligație legală și poate fi cuantificată la o sumă determinată; legea procesuală civilă a Franței expres menționează că, în cazul creanței ce reiese din obligațiile contractuale, determinarea cuantumului creanței pecuniare se face conform prevederilor contractului inclusiv, după caz, a clauzei penale;

(ii) obligația rezultă din acceptarea sau emiterea unei cambii, subscrierea unui bilet la ordin, avizul sau aprobarea unuia sau altuia dintre aceste titluri de valoare sau acceptarea unei cesiuni de creanțe în temeiul Legii Franței nr. 1 din 2 ianuarie 1981 privind facilitarea creditării întreprinderilor.

În Franța, ordonanța de plată poate fi emisă de către instanțele de orice nivel jurisdicțional (de fond, apel și recurs), precum și de judecătorii comerciale.

La general, procedura eliberării ordonanței de plată se compune din două etape: etapa necontencioasă (*non contradictoire*), în cadrul căreia instanța de judecată emite ordonanța de plată, iar, ulterior, în cazul depunerii obiecțiilor de către debitor, se trece la etapa – contradictorie (*contradictoire*).

Așa cum reiese din dispozițiile art. 1405 al CPC al Franței, în procedura ordonanței de plată, creditorul se poate adresa cu orice creanță de natură civilă, inclusiv comercială, ce rezultă dintr-un contract sau din prevederile legii, unica condiție fiind ca aceasta să poată fi cuantificată în bani. Creditorul depune cererea de eliberare a ordonanței de plată la sediul instanței în a cărei rază teritorială se află domiciliul pârâtului sau unuia din pârâți. În cerere, creditorul indică cuantumul concret al datoriei și motivele apariției acesteia (însăși conținutul cererii, ca atare, coincide cu conținutul cererii de chemare în judecată), indică lista documentelor justificative și le anexează pe acestea, solicitând instanței de judecată să emită o ordonanță de plată. Totodată, creditorul poate formula în cerere solicitarea că, în caz de în-

aintare a obiecțiilor de către debitor (opозиția debitorului), instanța de judecată să transmită de îndată cauza în procedura generală. (art. 1408 al CPC al Franței).

Conform art. 1409 al CPC al Franței, în cazul în care, având în vedere înscrisurile prezentate, judecătorul consideră cererea creditorului total sau parțial întemeiată, se va emite o ordonanță de plată cu indicarea sumei adjudecate – în cuantum total sau parțial din creanța indicată de creditor. Hotărârea este fără drept de atac.

În cazul în care judecătorul respinge cererea, hotărârea sa este fără drept de atac, însă creditorul se poate adresa cu aceeași pretenție în procedura judiciară generală.

În cazul în care judecătorul admite parțial cererea de eliberare a ordonanței de plată, hotărârea sa este la fel fără drept de atac, cu excepția cazului dacă creditorul, nefiind de acord cu soluția parțială a instanței, nu o prezintă spre executare executorului judecătoresc, și depune o acțiune conform procedurii generale.

În cazul admiterii cererii de eliberare a ordonanței de plată, instanța emite creditorului o copie certificată a cererii și a ordonanței de plată investită cu formula executorie, restituindu-i actele anexate la cerere. Creditorul prezintă ordonanța de plată executorului judecătoresc, care, transmite debitorului/debitorilor, pe cale electronică, sau prin expediere pe altă cale, documentele justificative, conform procedurii stabilite pentru executarea hotărârilor judecătorești.

Ordonanța de plată se prescrie în termen de 6 luni de la emitere.

Debitorul poate înainta obiecții la ordonanța de plată în termen de o lună de la data la care i-a fost notificată ordonanța de plată. Reținem că legislația procesual-civilă franceză nu prevede cerința ca obiecțiile debitorului să fie motivate.

Până la expirarea termenului pentru depunerea obiecțiilor debitorului, ordonanța de plată nu poate fi supusă executării. Depunerea

obiecțiilor de către debitor la fel este suspensivă de executare. După expirarea termenului pentru depunerea obiecțiilor debitorului, ordonanța de plată are forța unei hotărâri judecătorești, fără însă, drept de atac cu apel.

În cazul prezentării obiecțiilor din partea debitorului, instanța convocă în ședință de judecată părțile, inclusiv debitorii care nu au formulat obiecții. În acest caz, creditorul și debitorul sunt obligați să fie reprezentați în instanța de către avocați, instanța acordându-le termen pentru contractarea avocaților.

Neprezentarea debitorului valorează judecarea cauzei în baza materialelor anexate la cerere. Neprezentarea în ședința de judecată a creditorului și a debitorului duce la încetarea procesului. La fel constituie temei de încetare a procesului și necontractarea de către creditor a avocatului.

Încetarea procesului duce la nulitatea ordonanței de plată.

Hotărârea emisă de instanță după examinarea obiecțiilor creditorului substituie ordonanța de plată.

În Germania, Codul de procedură civilă [6] prevede câteva tipuri de proceduri simplificate care au similitudini cu procedura în ordonanță reglementată de Capitolul XXXV al CPC al RM.

Apariția procedurilor simplificate în procesul civil german datează cu anul 1833, când, urmare a reformei judiciare, au fost introduse proceduri judiciare accelerate în litigiile de valoare mică și în cauzele ce vizează obligații incontestabile. Actualmente, Codul de procedură civilă german (*Zivilprozessordnung*), este încă acel adoptat în anul 1877, în vigoare în 1879 și se aplică în ediția din 1950, cu modificările ulterioare. De remarcat că, în pofida existenței de lungă durată, numeroaselor modificări legislative, inclusiv marcate de asimilarea legislației Uniunii Europene, procedurile judiciare simplificate din conținutul CPC al Germaniei au rămas, relativ, neschimbate.

Procedura simplificată pentru emiterea unei ordonanțe de plată (*Mahnverfahren*) își are sediul în Cartea 7 a CPC al Germaniei, și fiind reglementată de §688 – §703d, prezintă cele mai multe elemente comune cu procedura în ordonanță reglementată de CPC al RM.

Astfel, conform §688 al CPC al Germaniei, ordonanța de plată se emite la cererea corespunzătoare formulată de către reclamant cu privire la plata unei anumite sume de bani în Euro, cu anexarea documentelor confirmative.

În §692 al CPC al Germaniei se indică direct că în procedura *Mahnverfahren* instanța de judecată nu examinează temeinicia pretențiilor înaintate de către reclamant, fapt despre care se face mențiune în ordonanța de plată.

Legiuitorul german, în §703a al CPC al Germaniei, distinge câteva tipuri de ordonanțe de plată, în funcție de documentele în baza cărora este solicitată eliberarea acestora: ordonanță de plată documentară, ordonanță de plată vizând cambia, ordonanță documentară vizând cecul.

Potrivit normelor §688 CPC al Germaniei, procedura *Mahnverfahren* nu poate fi intentată vizând: (i) pretențiile ce decurg dintr-un contract de credit de consum, dacă rata anuală efectivă a dobânzii stabilită conform §492 alin. (2) din Codul civil al Germaniei, depășește cu peste 12% rata de bază a dobânzii conform §247 din Codul civil al Germaniei, aplicabilă la data încheierii contractului; (ii) în cazul în care executarea obligației depinde de o contraprestație care încă nu a fost îndeplinită; (iii) în cazul în care ordonanța de plată va trebui să fie comunicată public prin publicarea unui anunț. În cazul în care ordonanța de plată trebuie comunicată în străinătate, procedura *Mahnverfahren* poate fi intentată doar în măsura prevăzută de legea germană privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești pe cale de executare (*Anerkennungs- și Vollstreckungsausführungsgesetz, AVAG*) din 19 februarie 2001.

Procedura ordonanței de plată nu poate fi intentată în privința pretențiilor ce decurg

din contractele în care cel puțin una din părți are calitatea de antreprenor, litigiile fiscale și creanțele în procedura de insolvență.

Potrivit §689 al CPC al Germaniei, competența de examinare a cauzelor în procedura Mahnverfahren aparține instanțelor de sector (*Amtsgerichte*), fiind stabilită competența jurisdicțională teritorială exclusivă de la domiciliul reclamantului.

Procedura ordonanței de plată (*Mahnverfahren*), în sine, presupune adoptarea a două acte de procedură: (i) ordonanța judecătorească și (ii) ordonanței de executare (acest act, potrivit §794 alin. (1) pct. 4 al CPC al Germaniei, este un act de executare), ale căror adoptare este divizată în timp, ceea ce garantează debitorului posibilitatea de a întreprinde acțiuni contra ordonanței judecătorești emise în privința sa. Astfel încât, până la emiterea ordonanței de executare, pârâtul poate depune obiecțiile sale la toate sau doar la o parte din pretențiile indicate în cererea creditorului, prin depunerea unei cereri la instanța care a emis ordonanța judecătorească (§694 al CPC al Germaniei).

Analizând normele procesual-civile germane ce reglementează procedura ordonanței de plată (*Mahnverfahren*), evidențiem următoarele aspecte procedurale specifice acestei proceduri judiciare vizând reclamantul: (i) posibilitatea de a adresa în această procedură o gamă largă de pretenții vizând executarea obligațiilor de plată; (ii) termeni restrânși de examinare a cauzei în lipsa dezbaterilor judiciare; ordonanța de executare valorează un titlu executoriu; (iii) instanța poate refuza primirea cererii de eliberare a ordonanței de plată doar în temeiurile prevăzute la §691 al CPC al Germaniei; (iv) încheierea de refuz de a primi cererea de eliberare a ordonanței de plată nu poate fi contestată, însă, ca garanție suplimentară, legea procesual-civilă germană stabilește că, înainte de emiterea încheierii de refuz de a primi cererea de eliberare a ordonanței de plată, instanța trebuie să audieze reclamantul (§ 691

al CPC al Germaniei); (v) instanța comunică reclamantului faptul depunerii de către debitor a obiecțiilor și data depunerii acestora (§695 al CPC al Germaniei).

În privința pârâtului, în procedura ordonanței de plată (*Mahnverfahren*), evidențiem următoarele aspecte procedurale specifice: (i) imposibilitatea emiterii ordonanței de plată dacă domiciliul pârâtului sau locul aflării pârâtului se află peste hotarele țării (§688 al CPC al Germaniei); (ii) după notificarea pârâtului privind ordonanța de plată emisă în privința sa, pârâtul are la dispoziție două săptămâni pentru depunerea obiecțiilor, calculate din data recepționării ordonanței de plată (§692 alin. (1) pct. 4 al CPC al Germaniei); (iii) dacă pârâtul depune obiecții, chiar și nemotivate, ordonanța de plată se anulează și instanța de judecată, din oficiu, transmite cauza spre examinare instanței competente în ordinea procedurii în acțiune civilă, dacă părțile au formulat acest demers anterior (§700 al CPC al Germaniei); după transferul cauzei în procedura în acțiune civilă, instanța de judecată notifică reclamantului obligația de a motiva pretenția sa, în termen de două săptămâni, prin depunerea unei cereri de chemare în judecată (§697 al CPC al Germaniei), iar reclamantul își poate retrage demersul privind examinarea cauzei în ordinea procedurii în acțiune civilă până la depunerea referinței de către pârât, iar pârâtul, la rândul său, își poate retrage obiecțiile până la expirarea termenului pentru depunerea referinței (§696, §697 al CPC al Germaniei); (iv) ordonanța de plată se prescrie dacă reclamantul, în termen de 6 luni de la emiterea acesteia nu a solicitat instanței eliberarea ordonanței de executare (§701 al CPC al Germaniei); (v) instanța va refuza eliberarea ordonanței de plată dacă aceasta nu poate fi emisă măcar vizând o parte din pretenție (§691 al CPC al Germaniei); (vi) ordonanței de plată i se atribuie forță executorie doar după expirarea termenului pentru depunerea obiecțiilor din partea pârâtului (§699 al CPC al Germaniei).

În Austria legislația procesual-civilă a fost unificată în secolul XVIII, iar actualul Cod de procedură civilă austriac datează cu anul 1891, cu modificările ulterioare [7]. Din procedurile simplificate reglementate de CPC al Austriei, raportat la prezentul articol, prezintă interes procedura în ordonanță austriacă (*Mahnverfahren*). Procedura *Mahnverfahren* este reglementată de normele §688-703d ale CPC al Austriei.

Convențional, procedura ordonanței de notificare (*Mahnverfahren*) parcurge următoarele etape: (i) primirea cererii de eliberare a ordonanței de notificare; (ii) înștiințarea pârâtului privind cererea de eliberare a ordonanței de notificare; (iii) opoziția (depunerea obiecțiilor) pârâtului; (iv) atribuirea ordonanței a forței titlului executoriu.

Conform prevederilor CPC al Austriei, reclamantul poate alege să se adrese instanței de judecată în procedura de notificare (*Mahnverfahren*) în cazul în care înaintează pretenții pecuniare necontestate de către debitor. În procedura *Mahnverfahren* se poate obține un titlu executoriu rapid și în lipsa unor formalități procesuale complexe, însă, similar CPC al Germaniei, în procedura ordonanței de notificare (*Mahnverfahren*) nu pot fi înaintate pretenții ce reies din contractele de credit de consum cu dobândă mare (§688 alin. (2) pct. 1 al CPC al Austriei); dacă executarea creanței depinde de o contraprestație încă neexecutată (§688 alin. (2) pct. 2 al CPC al Austriei); precum și în cazurile când locul aflării debitorului nu este cunoscut (§688 alin. (2) pct. 3 al CPC al Austriei).

Ordonanța emisă în procedura de notificare (*Mahnverfahren*) se face pe un formular standardizat, fiind posibilă procedura de solicitare online, cu gestionarea cererilor și completarea formularului *Mahnverfahren* în mod automatizat de către sistemul informațional al instanțelor de judecată.

Astfel, procedura de notificare (*Mahnverfahren*) este intentată după primirea de către instanță a cererii de eliberare a ordonanței de

notificare, care trebuie să corespundă cerințelor de formă indicate la §703c al CPC al Austriei, iar însăși conținutul cererii de eliberare a ordonanței de notificare este specificat la în §690 alin. (1) al CPC al Austriei. În cerere se indică instanța căreia se adresează cererea de eliberare a ordonanței de notificare, denumirea părților și datele de identificare ale acestora, creanța și cuantumul pecuniar al acesteia (inclusiv creanțele pecuniare accesorii); caracterul incontestabil al creanței. Cererea se depune la instanța din raza teritorială unde se află domiciliul/sediul reclamantului, conform regulilor de competență jurisdicțională teritorială exclusivă (§689 alin. (2) pct. 1 al CPC al Austriei).

Odată primită cererea de eliberare a ordonanței de notificare, judecătorul verifică cererea doar din punct de vedere al corespunderii acesteia cerințelor de formă (§691 alin. (1) al CPC al Austriei), fără a verifica conținutul sau temeinicia pretențiilor înaintate de către reclamant (§ 692 alin. (1) pct. 2 al CPC al Austriei).

În cazul în care judecătorul constată că reclamantul a completat corect formularul cererii de eliberare a ordonanței de notificare, se va emite ordonanța de notificare care apoi se comunică pârâtului (§693 al CPC al Austriei). Ordonanța de notificare suspendă curgerea termenului de prescripție (§204 alin. (1) pct. 3 al Codului civil al Austriei), însă dacă ulterior se va constata că reclamantul a utilizat procedura de eliberare a ordonanței de notificare în mod abuziv, în lipsa oricăror temeieri de fapt, suspendarea curgerii termenului de prescripție este anulată (§242 al Codului civil al Austriei).

În termen de două săptămâni după înștiințare, pârâtul poate face opoziție, prin depunerea de obiecții (§694 al CPC al Austriei). Dacă pârâtul depune obiecții – precizăm că legislația procesual-civilă austriacă nu instituie cerința ca obiecțiile să fie motivate – instanța transmite din oficiu cauza în examinare în ordinea procedurii contencioase (§696 al CPC al Austriei). În acest

caz, instanța acordă reclamantului un termen de două săptămâni pentru motivarea mai detaliată a pretențiilor sale (§697 alin. (1) al CPC al Austriei); în continuare cauza se examinează conform regulilor procedurii contencioase generale (§697 alin. (2) al CPC al Austriei).

Dacă pârâțul nu a depus obiecții în termen de două săptămâni de la recepționarea înștiințării, instanța emite o ordonanță de notificare (§699 alin. (1) al CPC al Austriei), care deja este înzestrată cu forța titlului executoriu (§794 alin. (1) pct. 4 al CPC al Austriei). Totodată, legislația procesual-civilă a Austriei prevede dreptul pârâțului de a contesta, în ordinea generală, executarea ordonanței de notificare, drept despre care el este informat de către instanța de judecată (§699 alin. (5) în coroborare cu §232 ale CPC al Austriei); termenul pentru contestare a executării este de două săptămâni (§339 al CPC al Austriei). Dacă pârâțul contestă executarea ordonanței de notificare, instanța convoacă părțile în ședință pentru a fi audiate (§700 alin. (3) și (4) al CPC al Austriei).

În cazul în care pârâțul nu se prezintă în ședința de judecată numită pentru audierea părților, instanța va emite o „a doua hotărâre în lipsa pârâțului”, însă numai după verificarea temeiniciei și admisibilității pretențiilor reclamantului. Această hotărâre poate fi atacată cu apel (§514 alin.(2) al CPC al Austriei).

În Țările de Jos, Codul de procedură civilă [8], prevede o varietate de tipuri de proceduri civile, dintre care cea mai apropiată instituției procedurii în ordonanță reglementate de CPC al RM este procedura sumară (*Kortgeding*), reglementată de normele art. 289-297 ale CPC al Țărilor de Jos. În general, conform prevederilor legislației procesual-civile a Țărilor de Jos, în procedura sumară (*Kortgeding*) pot fi soluționate oricare cauze dar cu condiția ca instanța de judecată să fie convinsă că în cauza respectivă nu există nicio dispută reală cu privire la circumstanțele materiale ale cazului, iar partea care a depus cererea are dreptul la adju-

decarea sumelor sau bunurilor ce fac obiectul litigiului. Cu titlu de exemplu, putem aduce următoarele pretenții, care pot fi soluționate în ordinea procedurii Kortgeding: obligații ce reies din răspunderea delictuală sau contractuală, acțiuni cu privire la îmbogățirea fără justă cauză; pretențiile cu privire la compensarea prejudiciului cauzat.

Caracterul provizoriu al ordonanței judecătorești emise în procedura de Kortgeding este prevăzut la art. 292 al CPC al Țărilor de Jos, care precizează că decizia instanței expusă în ordonanță nu afectează acțiunea principală. Aceasta înseamnă că instanța în procedura căreia se află acțiunea principală, nicidecum nu este ținută să țină cont de ordonanța emisă în procedura de Kortgeding, or aceasta are caracter urgent și vremelnic, respectiv nu are autoritatea de lucru judecat.

Însăși procedura de Kortgeding este simplă și informală, are loc cu citarea părților, care trebuie să prezinte documentele pe care își întemeiază pretențiile și obiecțiile la pretenții, și, de regulă, se desfășoară într-o singură ședință de judecată. Ordonanța în procedura de Kortgeding, este sumar motivată și, de obicei, se emite în termen de două săptămâni de la audierea părților, iar în cazurile foarte urgente – în decurs de una sau două zile.

În procedura de Kortgeding, judecătorul poate emite ordonanțe ce prescriu diferite acțiuni sau impun anumite limitări, în funcție de natura problemei: de ex., în domeniul dreptului patrimonial – de a executa obligațiile contractuale, sau interzicerea pârâțului să încalce un drept de proprietate, sau efectuarea unei plăți etc.

Ordonanța emisă în procedura de Kortgeding poate fi atacată cu apel și cu recurs. Ordonanța emisă în procedura de Kortgeding este executorie provizoriu, reclamantul suportând riscul executării – dacă acțiunea sa principală este respinsă el va trebui să întoarcă executarea.

Este important, însă, să reținem că deși aparent, o gamă largă de cauze ar putea cădea

sub incidența procedurii judiciare Kortgeding, totuși, nu toate litigiile pot fi soluționate prin procedura judiciară sumară – de regulă, instanțele olandeze se conduc de practica judiciară de soluționare a anumitor probleme juridice în ordinea procedurii de Kortgeding. În plus, instanța va refuza cererea de judecare a cauzei în procedura de Kortgeding dacă constată probleme de complexitate a cauzei, de pildă, drepturi ce aparțin mai multor părți implicate în litigiu sau probe care sunt dificil de evaluat în lipsa unor investigații suplimentare.

În Italia, Codul de procedură civilă [9], adoptat la 28.1.1940, cu ultimele modificări din 29 decembrie 2022, în Cartea a IV-a, Titlul I Proceduri judiciare sumare, conține 3 capitole: Capitolul I Procedura de interdicție, Capitolul II Procedura de validare a evacuării și Capitolul III Proceduri judiciare asigurătorii.

Potrivit Procedurii de interdicție (art. 633 al CPC al Italiei), la cererea creditorului care are o creanță pecuniară sau drepturi de creanță asupra unei anumite cantități de bunuri fungibile, sau dreptul la livrarea unui bun mobil specificat, judecătorul emite o ordonanță de plată sau de livrare a bunului cu condiția că creditorul prezintă instanței de judecată probe scrise ce confirmă dreptul său invocat. În special, pot fi încasate următoarele categorii de creanțe pecuniare: încasarea onorariilor pentru servicii juridice de reprezentare în instanța de judecată sau tranzacții extrajudiciare sau rambursarea cheltuielilor efectuate de avocați, executori judecătorești sau de către alte persoane implicate în procesul judiciar; încasarea de comisioane, onorarii pentru serviciile profesionale ale notarilor sau ale altor liberi profesioniști, tarifele pentru care au fost aprobate prin lege. Legea procesual-civilă italiană prevede că ordonanța de plată sau de livrare a bunului poate fi eliberată chiar și în cazul când executarea obligației este condiționată de o acțiune prealabilă, cu condiția că creditorul face dovada respectării acestei condiții.

Concluzii

În concluzie, la analiza efectuată în acest articol, subliniem că existența procedurii în ordonanță în conținutul legislației procesuale civile ale unui șir de țări europene denotă necesitate și eficiența acestei proceduri judiciare, fapt pentru care unele țări – de exemplu, Franța și Germania, au elaborat și implementat chiar mai multe tipuri de proceduri judiciare în ordonanță, proceduri judiciare simplificate care asigură protecție rapidă drepturilor și intereselor legitime ale părților, în cazul în care acestea dispun de suficiente probe scrise, ce confirmă, sau din contra- în cazul debitorului, infirmă creanța creditorului. În aceste condiții, judecarea cauzei poate fi efectuată rapid și eficient, în termen relativ scurt, și cu respectareastandardelor de înfăptuire a justiției.

Concluzionând asupra analizei prevederilor procesuale civile ale țărilor europene supra privind procedura, cităm profesorul DELEANU, Ion, care afirmă că ”orologiul justiției” a devenit o problemă cardinală nu doar în fața lentoarei justiției, dar și în perspectiva includerii printre componentele indeniabile ale unui proces echitabil și imperativul rezolvării procesului într-un termen rezonabil nu în sensul cu totul absurd de productivitate ci în sensul unei soluții rezonabile și optime între o ”justiție expedientă” și o ”justiție expeditivă”, iar instituirea unor proceduri speciale economicoase, abreviate, rapide, accesibile și eficiente pentru rezolvarea unor anumitor categorii de litigii poate fi un remediu [10, p.664].

Referințe bibliografice

1. Codul de procedură civilă al României din 1 iulie 2010 (republicat) Legea nr. 134/2010 (republicată). Publicat în Monitorul Oficial nr. 247 din 10 aprilie 2015, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/140271> (Accesat: 22.12.2023)
2. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225 din 30.05.2003. Publicat: 03.08.2018 în Monitorul Oficial nr. 285-294 articolul nr. 436

3. BOROI, Gabriel, SPINEANU-MATEI, Octavia, CONSTANDA, Andreia Liana, et al. *Noul Cod de procedură civilă: comentariu pe articole*. București: Editura Hamangiu, 2013, 2 vol. 796 p.

4. Code de procédure civile, <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGI-TEXT000006070716/> (Accesat: 22.12.2023)

5. COUCHEZ, Gérard. *Procédure civile*. Dalloz, 14e ed., 2006. 512 p.

6. Zivilprozessordnung (ZPO), <https://www.gesetze-im-internet.de/rdg/index.html> (Accesat: 22.12.2023)

7. Gesetz vom 1. August 1895, über das gerichtliche Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten (Zivilprozessordnung – ZPO), <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001699> (Accesat: 22.12.2023)

8. Dutch Code of Civil Procedure, <http://www.dutchcivillaw.com/civilprocedureleg.htm> (Accesat: 22.12.2023)

9. Codice di Procedura Civile, Regio Decreto 28 ottobre 1940 , n. 1443 Codice di procedura civile. (040U1443)//Gazzetta Ufficiale n. 253 del 28.10.1940, <https://www.gazzettaufficiale.it/anteprema/codici/proceduraCivile> (Accesat: 22.12.2023)

10. DELEANU, Ion. *Tratat de procedură civilă. Noul cod de procedură civilă*. București: Universul juridic. 2013, Vol. 2. 754 p.